

lis est inter animal et hominem; item distinctionem essentialem qualis est inter hominem et equum, et distinctionem potentialem, qualis est inter partes continui; et similia multiplicari solent, quæ mihi necessaria non videntur. Sufficientia ergo prædictæ partitionis facile colligitur ex dictis; nam vel extrema distinctionis non sunt a parte rei actu distincta ullo modo, et sic semper est distinctio rationis, etiamsi aliis nominibus appelletur, quia solum convenit per denominationem extrinsecam, quatenus eadem res obijcitur, vel subordinatur diversis conceptibus. In hac autem distinctione possunt gradus reperiri, ut dixi, et quando habet in re fundamentum, et fit per plures conceptus inadæquatos, potest appellari distinctio formalis, vel interdum etiam essentialis secundum rationem. Et in hoc ipso potest esse multiplex modus, quatenus extrema variis respectibus comparari possunt, scilicet, vel solum ut determinatum et indeterminatum, sicut ens et substantia; vel ut totum et pars, ut differentia et species; vel ut duæ compartes, sicut animal et rationale. Atque ita potest etiam hæc distinctio intelligi tanquam inter includens et inclusum, vel tanquam in ea, quæ secundum rationem neutrum includit alterum, quo sensu, et nullo alio vero potest hæc distinctio dici mutua, vel non mutua, reciproca vel non reciproca; tamen hæc omnia cadunt sub latitudine distinctionis rationis. At vero, si extrema distinctionis a parte rei actu distincta sunt, vel utrumque est vera res habens propriam entitatem simplicem vel compositam, vel unum est res, et aliud est modus ejus. Priori modo constituitur distinctio realis, posteriori autem modalis; non est autem intelligibilis alia habitudo inter hæc extrema; neque aliud medium inter ea excogitari; includunt enim inter se immediatam oppositionem, quasi contradictionis; non est ergo alius modus distinctionis.

22. *Varii distinctionis realis modi.*—In ipsa tamen distinctione reali seu plurium rerum, possunt, vel varii modi, vel variæ habitudines considerari. Primum enim intelligere possumus res sic distinctas non solum esse reipsa distinctas, sed etiam dissimiles in sua intrinseca et essentiali entitate; et tunc dicuntur, non solum realiter, sed etiam essentialiter distingui, et quo major est illa dissimilitudo, vel minor, dicuntur distingui vel specie ultima, vel subalterna, vel etiam genere aut prædicamento. Unde distinctio es-

sentialis, vel communis est ad realem, modalem, et rationis; vel, si propriissime sumatur, includitur in reali, quamvis cum illa non convertatur; et potius addit dissimilitudinem quam distinctionem. Quæ omnia procedunt utendo in rigore illa voce distinctionis essentialis; nam si sit sermo de distinctione essentialium, qualis inter individua etiam intercedit, ut supra diximus, hæc nihil proprie addit, sed indicat res inter quas est distinctio; sicut distinctio personalis vocatur illa, quæ est inter personas. Rursus hæc res sic distinctæ interdum possunt esse unitæ inter se, interdum vero uni tertio: priori modo uniantur materia et forma, et similiter partes integrales continuæ, ut omittamus alias uniones magis extrinsecas et accidentales. Quocirca, sicut materia et forma, quamvis unitæ sint, nihilominus distinctionem realem inter se retinent, ita etiam partes continuæ quamvis sint unitæ, distinguuntur realiter, non solum quoad designationem, ut quidam loquuntur, sed etiam quoad partialem entitatem uniuscujusque.

23. *Distinctio potentialis vere realis.*—Solum est advertendum, quod materia et forma ex se sunt entia incompleta et partialia, sive conjunctæ sint, sive separatæ existere supponantur; et ideo semper censentur distingui eodem modo. At vero partes integrales non habent rationem partis, neque entis incompleti, nisi quando conjunctæ sunt; nam statim ac separantur, unaquæque incipit esse ens integrum et totale, quia per se non ordinatur ad componendum aliud; et ideo aliter censentur distingui (magis quoad denominationem vel modum, quam quoad rem), quando sunt disjuncta, vel unita; nam in priori statu distinguuntur ut entia totalia, in posteriori vero ut partialia, et ideo dici aliquando solent hujusmodi partes unitæ actu distingui ut partes, in potentia vero ut entia, id est, ut tota quædam, quia sunt in potentia, ut talia fiant. Quæ omnia maxime cernuntur in partibus homogeneis continuis; nam in heterogeneis, licet in re fere idem sit, tamen in modo est nonnulla diversitas, quia majorem dissimilitudinem habent, et ideo videntur majorem quamdam distinctionem habere, etiam dum sunt in toto; et quando separantur, si non mutant substantialem formam, sed eandem conservent, quam habebant in toto, ut contingit in plantis et animalibus sectilibus, adhuc censentur entia incompleta et partialia; quia semper sunt quasi per se ordinata ad

componendum aliud. Ex his ergo facile intelligitur, quod distinctio illa, quæ ab aliquibus vocatur potentialis, est distinctio realis; quia vero distinctio est negatio, duo possunt per eam negari: unum, quod hoc sit illud; et hoc actu verum est de partibus actu unitis, quia una non est alia, et hæc negatio est, quæ per se primo requiritur et sufficit ad distinctionem. Aliud quod potest negari, est hoc esse conjunctum illi, quod est dicere, hoc non esse illud, tanquam ens totum et integrum distinctum ab illo, et hoc non convenit partibus unitis in actu, sed in potentia, et sub hac ratione potest illa distinctio vocari potentialis; tamen ut sic nondum est, et ideo non oportet eam inter distinctiones numerare tanquam ab aliis distinctam. Tandem hinc a fortiori intelligitur, sine causa aliquos vocare hanc distinctionem inter partes continui distinctionem rationis habentem fundamentum in re, quia partes illæ non distinguuntur actu, sed designatione et potentia. Non est enim hoc verum, quia ibi non est solum fundamentum distinctionis, sed vera distinctio, proprie hac voce utendo, non prout dicit separationem seu disjunctionem, sed prout dicit diversitatem entitatis totalis vel partialis. Alias materia et forma, quando sunt unitæ, non deberent dici distinctæ actu, sed potentia tantum, quia non est minor unio inter materiam et formam, quam inter partes continui. Separatio ergo inter illas partes poterit dici rationis, quia solum per rationem possunt considerari ac si essent disjunctæ, et quasi quædam tota; distinctio autem partium actualis est et realis. Nam partes istæ, etiam dum component totum, realitatem aliquam habent, quia, sicut Aristoteles dixit, 1 Phys., cap. 2, *substantiam non componi, nisi ex substantiis*, ita integrum ens non componitur, nisi ex entibus saltem partialibus: manent ergo talia entia distincta, licet unita; imo, nisi distincta manerent, compositionem facere non possent, quia compositio non est, nisi ex distinctis.

24. *Distinctio includentis ab incluso, realis.*—Et hinc ulterius nascitur alius distinctionis modus, qui considerari potest in quolibet toto respectu singularum partium; non enim sunt omnino idem, ut per se notum est; neque etiam distinguuntur ut duæ partes inter se, quia illæ ita se habent, ut neutra alteram includat, totum autem in sua entitate continet utramque partem, et ideo dicuntur distingui ut includens et inclusum. Tamen etiam illa distinctio, prout hic intercedit, realis est, quia

aliquam rem includit totum, quam non includit pars. Unde hic modus distinctionis, includentis et inclusi, suo modo reperiri potest in distinctione reali, modali, et rationis; nam in unoquoque ordine potest comparari id, quod se habet ut totum, ad aliud, quod se habet tanquam pars; tamen in singulis manet in latitudine distinctionis realis, modalis, vel rationis; quia illud, quod unum extremum includit ultra aliud, distinguitur realiter aut modaliter, aut ratione ab altero incluso. Ex his ergo satis constat, nullum esse distinctionis modum, qui in prædictis tribus non contineatur.

25. Solum videtur posse obijci, quia præter distinctionem inter rem et rem, et inter rem et modum, potest inveniri distinctio inter modum et modum, ut multi putant de subsistentia et existentia, et est certius de subsistentia, et præsentia locali. Hi enim modi non possunt distingui ratione, quia a parte rei ita existunt, ut habeant diversa principia, et diversas affectiones, ac denique ut separari possint, quæ sunt indicia actualis distinctionis in re existentis, ut jam dicemus; neque etiam distinguuntur realiter, quia non distinguuntur ut res et res, cum non sint vere res; hoc enim argumento probavimus, modum non distingui realiter ab ipsa re, quam afficit. Nec denique dici possunt distingui tantum modaliter, tum quia unus non est modus alterius; tum quia sæpe sunt mutuo, et ad invicem separabiles, quod est signum majoris distinctionis quam modalis, ut statim dicemus.

26. *Duo modi inter se qui distinguantur.*—Respondetur, cum hi modi non habeant esse seu entitatem, nisi ex re, vel in re cui adhærent, ex illa pensandum esse, quomodo ab aliis modis distinguantur; semper tamen eorum distinctio ad realem vel modalem pertinebit, supposito quod in re existunt. Quod ideo dico, quia etiam possunt excogitari modi sola ratione distincti; sicut enim ratio per conceptus inadæquatos potest distinguere unam rem, ita et unum modum, ut est valde probabile de actione et passione, de motu et tempore, de existentia et duratione, et de aliis. Loquendo autem de modis in re ipsa distinctis, ut sunt præsentia locali, verbi gratia, et subsistentia humanitatis, aut hi comparantur tantum prout sunt in eadem re, et sic solum distinguuntur modaliter, propter argumentum factum, quia cum ex se non habeant propriam entitatem, etiam ex se non habent unde plus quam modaliter distinguantur;

neque ex re, quam afficiunt, plus distinguuntur, quia supponimus esse eandem; ergo non habent majorem distinctionem quam modalem. Et confirmatur, quia unusquisque illorum habet aliquam identitatem cum illa re, quam afficit; ergo in illa et per illam habent aliquam identitatem inter se; ergo retinent solum distinctionem modalem. Unde non refert quod possint mutuo separari, id est, quod possit unus manere, alio non existente, vel e converso, quia saltem necesse est ut semper maneat illa res, in qua uterque existit cum aliqua identitate. At vero si inter se comparentur modi afficientes res diversas, sive illi modi sint ejusdem rationis, ut duæ subsistentiæ duorum hominum, sive diversarum rationum, ut sessio unius, et subsistentia alterius, sic distinctio inter hos modos est realis, non ratione ipsorum, sed ratione rerum in quibus sunt; nam unusquisque habet aliquam identitatem cum re quam afficit, et illæ res distinguuntur inter se realiter; ergo et modi ratione illarum. Et hoc etiam bene confirmat illa ratio, quia illi modi sunt mutuo separabiles et inter se, et unusquisque ab illa re, quam alius afficit; nam hoc est sufficiens signum distinctionis realis. Atque in hunc modum omnis distinctio etiam inter ipsos modos ad prædictas tres revocatur.

Solvuntur argumenta.

27. Ad argumenta prioris opinionis, quatenus procedere possunt contra distinctionem modalem a nobis positam, respondendum est. Ad primum respondetur, duplici sensu posse sumi argumentum ab ente reali, vel rationis, ad concludendam distinctionem realem, vel rationis. Primo tanquam a propria ratione et causa, ita ut talis existimetur esse distinctio, quales sunt res in quibus versatur. Et hic sensus est falsus; ostensum est enim inter extrema realia intercedere distinctionem rationis, et e converso inter extrema rationis esse saltem quamdam imitationem distinctionis realis. Secundo, argumentum esse potest proportionale, seu a paritate rationis, ut quia in entibus non dantur nisi realia vel rationis, neque in distinctionibus dandæ sint, et hoc sensu concedi potest proportio argumenti, si debito modo fiat, nihilque contra nostram sententiam concludet. Etenim, si ens reale in sua amplissima conceptione sumatur pro omni eo quod non est omnino nihil, quodque potest esse in rebus sine fictione in-

tellectus, sic verum est non dari medium inter ens reale, et rationis, et in eodem sensu concedo non dari medium inter distinctionem realem et rationis; nam omnis distinctio ex natura rei potest in hac amplitudine dici realis; et ita locuti fere sunt antiqui scriptores. Alio tamen modo potest sumi ens reale pro eo quod ex proprio conceptu, seu ex vi suæ rationis formalis potest propriam entitatem afferre seu constituere, et hoc sensu falsum est non posse dari medium inter ens reale et rationis: datur enim modus entis, qui neque est merum ens rationis, ut per se constat, neque est ens reale in eo rigore et proprietate sumptum, ut a nobis declaratum est; et ita etiam datur distinctio modalis media inter distinctionem rationis, et realem rigore sumptam.

28. *Secundum.* — Ad secundum respondetur, inter idem et diversum secundum eandem rationem sumpta non dari medium, ut recte argumentum probat; tamen secundum diversas rationes fieri posse ut, quæ sunt idem uno modo, alio sint diversa, ut D. Thom. dixit, 1 p., q. 1, art. 1, ad 2. Sic igitur ens et modus possunt dici idem realiter, et nihilominus habere in re distinctionem modalem.

29. *Tertium.* — Neque contra hoc quicquam urget tertium argumentum; nam nos non dicimus rem et modum distingui secundum proprias rationes, et non secundum communem, quod supponunt fere omnes replicæ ibi factæ; nam eo modo quo distinguuntur ens et modus a parte rei, distinguuntur omnia prædicata superiora, etiam transcendentalia inclusa in modo, ab his quæ includuntur in re, cujus est modus. Atque ita concedendum est, quatenus modus est ens, eatenus ipsum et rem quam modificat, esse duo entia, et distingui in re ipsa, vel realiter, late loquendo. Nihilominus tamen addimus, modum non esse proprie et rigore ens, et hoc modo negamus ibi esse duo entia; negamusque subinde, ens hoc modo proprie sumptum esse prædicatum superius ad rem et modum ejus. Et ideo necesse non est, propter distinctionem modi a re, multiplicari entia in dicta proprietate et rigore sumpta. Unde ad confirmationem illius tertii argumenti, idem dicendum est de accidente, quod dictum est de ente; quia accidens interdum significat formam habentem propriam entitatem ex se distinguibilem et separabilem realiter ab omni alia; interdum significat modum solum

SECTIO II.

Quibus signis seu modis discerni possint varii gradus distinctionis rerum.

1. *In quo sita sit difficultas.* — Tota difficultas consistit in discernenda distinctione modali a cæteris; nam distinctio realis et rationis cum sint extreme oppositæ, facile discernuntur; distinctio autem modalis cum sit media, interdum existimatur realis propter convenientiam, quam habet cum illa; interdum vero existimatur nulla in re, sed secundum rationem tantum, propter quamdam convenientiam cum alia. Ut ergo aliqua generalia signa habeantur, quæ ad particulares quæstiones applicari possint, nonnulla breviter dicenda sunt, supponendo, ut aliqua a nobis distinguantur plusquam ratione rationis (de qua distinctione nihil oportet addere, quia est prorsus conficta), ut minimum, seu imprimis necessarium esse ut habeant distinctos conceptus objectivos, et secundum eos rationes formales aliquo modo distinctas, quia nisi hoc saltem modo concipiantur, nec concipientur ut distincta, neque erit ulla ratio inquirendi, quanta vel qualis sit inter ea distinctio; suppositis vero pluribus conceptibus objectivis, optime et merito inquiretur quomodo cognoscetur an in re habeant distinctionem, et qualis illa sit.

2. *Dico primo:* quodcumque duo conceptus objectivi ita se habent, ut a parte rei, et in individuo separari possint, vel ita ut unum sine alio in rerum natura maneat, vel ita ut realiter disjungatur, et realem unionem, quam habebant, amittant, signum est inter illa esse majorem distinctionem quam rationis rationis; atque adeo actualem aliquam ex natura rei, seu quæ a parte rei sit. Hæc assertio communis est Doctorum, et sumitur ex Aristotele, 7 Topic., c. 1, loco decimo quinto, ubi sic inquit: *Amplius, si potest alterum sine altero esse, non erit idem*; ubi Alex. Aphrodis. id notat. Sumi etiam potest ex Augustino, 6 de Trin., c. 6, ubi cum dixisset: *In unoquoque corpore aliud est magnitudo, aliud color, aliud figura*, talem probationem subjungit: *Potest enim et diminuta magnitudine manere idem color, et eadem figura, et mutato colore manere eadem magnitudo, et eadem figura, et figura eadem non manente, tam magnum esse, et eodem modo coloratum, et*

Signum actualis distinctionis in re.

30. *Quartum.* — Atque ex eis facilis est solutio ad quartum; nam quod dictum est de ente dicendum est de essentia reali. Potest significare propriam naturam ex se sufficientem ad constituendam entitatem in rerum natura, vel latius quæcumque rationem realem constitutivam entis, aut modi realis. Hoc posteriori sensu concedimus in re et modo esse distinctas essentias, et ideo esse inter ea distinctionem ex natura rei, et aliquo modo realem. Priori tamen sensu unica tantum est essentia in qualibet entitate; modi autem, qui ab illa ex natura rei, seu modaliter distinguuntur, non possunt esse de essentia ejus, sed vel accidentia, vel ad summum pertinentes aliquo modo ad integritatem vel causalitatem ejus, ut de singulis postea exponemus. Ex quo sequitur (quod valde notandum est) in qualibet entitate proprie dicta esse unicam essentialem rationem, ut convincunt ad minimum omnia illa argumenta in principio facta, quæ ratio essentialis, quasi fundamentalis est, et invariabilis in tali entitate; ita ut impossibile sit, illam entitatem conservari in rerum natura sine illa ratione essentiali, quia per illam primo constituitur; unde non potest esse nisi una specifica, ut argumenta facta convincunt. Rationes autem modales, quæ possunt esse quasi adherentes, vel affixæ tali entitati, multiplicari et variari possunt, quia in re sunt extra essentiam ejus, ut in particulari clarius constabit in discursu totius Metaphysicæ.

quæcunque alia simul dicuntur de corpore, possunt et simul et plura sine cæteris commutari, ac per hoc multiplex esse convincitur natura corporis, simplex autem nullo modo. Et inferius inde probat, animam humanam non esse simplicem, quia habet varios actus et affectus quos esse distinctos ostendit, quia alia sine aliis, et alia magis, alia minus inveniri possunt. Hac etiam regula utuntur frequenter Scholastici, ut patet ex Mag., in 1, d. 8; Durand., dist. 30, q. 2; Scoto, in 2, d. 1, q. 5, et in 3, dist. 8, q. 1; Ockham, in 1, dist. 1, q. 3; et ibi Gabriel., q. 3, art. 3, dub. 1; Hervæo, Quodl. 3, q. 3; et ex Metaphysicis utuntur hac regula Joan. de Gandavo, 6 Metaph., q. 10; Anton. Trombeta, 5 Metaph., q. 3, a. 1; Fonseca, 5 Metaph., c. 6, q. 6, sect. 1. Item Ferrar., 1 Phys., quæst. 10; et Paul. Venet., 3 Phys., text. 19; Astudil., citatus sectione præcedenti. Eadem utuntur multi ad probandam distinctionem ex natura rei inter subsistentiam et naturam creatam, ut patet ex Ægid., cit. sect. præced.; Med., 3 p., q. 4, art. 2. Et infra plures referemus suo loco. Et eodem argumento probari solet inhærentiam distingui ab existentia accidentis; et dependentiam seu actionem a termino, quæ omnia in sequentibus videbimus.

3. Ratione probatur, quia, si ea, quæ a nobis concipiuntur ut habentia duos conceptus objectivos, in re inveniuntur conjuncta, et postea separantur, vel utrumque manet a parte rei existens post separationem ab alio, vel alterum desinit esse, et alterum manet; si priori modo accidat, necesse est illa duo ex natura rei, imo et realiter distingui; primo, quia impossibile est idem omnino a se ipso sejungi ac separari a parte rei; involvitur enim aperta contradictio; nulla enim excogitari potest major unio in re quam totalis identitas in re; imo illa non est unio, sed unitas. Sicut ergo impossibile est dividi quod indivisibile est, ita et a se ipso sejungi, quod idem omnino est. Deinde, quia si illa duo manent a parte rei, et non unita inter se, unum non est modus alterius, neque e contrario; quia de essentiali ratione modi, ut vidimus, est esse actu unitum, seu affixum rei cujus est modus; ergo quodcumque aliquid potest separari ab alio, et separatim conservari, est signum evidens non esse modum illius; erit ergo vel res per seipsam distincta realiter ab alia, vel modus alterius rei realiter distinctæ, ratione cujus etiam modus ipse realiter distinguetur ab alia re. Si autem duo ita sepa-

rantur in re, ut unum existens maneat, et non aliud, necesse est ut saltem modaliter distinguantur. Primo, quia impossibile est ut idem sit et non sit; ergo, si hoc non existit quod antea existebat, et aliquid manet existens, non possunt esse in re idem omnino, alioqui idem simul existeret et non existeret. Secundo, quando hæc duo ita separantur, aliquid positivum est id, quod in re tollitur ab alio, et desinit esse, sumendo late aliquid ut distinguitur contra nihil, pro omni re vel modo reali; tale enim supponimus esse utrumque eorum quæ prædicto modo separabilia sunt; illud ergo positivum, postquam separatur, non est; ergo quando erat, distinctum aliquo modo erat ab eo quod existens manet. Tandem, quia non est minus impossibile separari idem omnino a seipso, destructo altero extremo, quam conservato utroque; sed ostensum est non posse idem a seipso separari manente extremo; ergo neque poterit altero non manente; ergo, quoties fieri potest talis separatio, supponitur in re distinctio. Et ideo valde errant, qui existimant relationem esse aliquid reale positivum, sine quo potest fundamentum manere in re ipsa, et tamen non distingui actualiter et a parte rei ab ipso fundamento; est enim aperta implicatio contradictionis. Nam, si relatio in sua essentia aliquid reale est, et nunc est in fundamento, et postea non est, manente ipso fundamento integro in sua entitate et essentia, necesse est ut, quidquid illud est, quod est relatio, sit aliquo modo in re ipsa distinctum a fundamento; alioquin idem omnino secundum rem desineret esse, et maneret.

4. *Objectio dissolvitur.*—Sed objicies: nam animal est in re conjunctum homini, et est separabile ab illo in equo, vel in leone; et tamen non distinguitur in re ab illo, ut supra dictum est. Respondetur, ideo in proposita regula dixi, *Id quod in re ipsa, et in individuo est separabile*; animal enim (et idem est de omnibus similibus prædicatis) solum est separabile ab homine secundum communem rationem conceptam, secundum quam non habet in re unitatem in multis, sed ratione tantum; quatenus vero animal est in re, et in individuo conjunctum homini, non est separabile ab homine; nam hoc individuum animal, quod in re est hic homo, nunquam potest in re manere nisi maneat homo, neque e converso potest durare hic homo quin duret hoc animal.

5. *Replicæ theologice respondetur.*—

tiones divinæ ab essentia nullo modo in re distinctæ.—Urgebis: nam saltem in Deo divina essentia est in re conjuncta paternitati; et eadem numero est separabilis ab illa, quatenus est conjuncta filiationi; et tamen non distinguuntur actualiter in re ipsa. Aliqui Theologi, propter hanc difficultatem, admittunt videntur distinctionem actualem, et in re ipsa saltem modalem inter relationem divinam et essentiam, quod solet tribui Scoto, sed clarius id sentit Durandus; nam Scotus obscurius et valde in communi loquitur de sua distinctione formali. Ea vero sententia in prædicto sensu est valde falsa, multumque repugnans divinæ simplicitati et perfectioni. Hanc vero disputationem Theologis relinquimus; et respondemus breviter. Primo, negando essentiam esse separabilem a paternitate; aliud est enim esse communicabilem filiationi vel processioni, aliud vero esse separabilem a paternitate; quin potius ex intrinseca ratione sua postulat ita communicari illis, ut ab hac non separetur; non ergo habet hic locum regula posita de separatione. Secundo respondetur, esse illo modo communicabile multis inter se distinctis realiter, sine distinctione ab eo quod illis commune est, nisi sola ratione, seu virtualiter, esse proprium rei infinitæ simpliciter; et ideo, quamvis late loquendo de separatione pro conjunctione cum alia re distincta realiter, in creaturis optimum argumentum sit, quidquid conjungitur cum alio realiter distincto, esse etiam ipsum in re distinctum ab altero extremo, quia non potest una res finita eadem numero per identitatem conjungi cum rebus realiter distinctis, tamen in re infinita hoc nullum argumentum est, propter summam ejus simplicitatem et perfectionem; et hoc est mysterium Trinitatis, quod sola ac certissima fide tenemus.

Signum distinctionis tantum modalis.

6. Dico secundo: separatio unius ab alio, quæ solum est non mutua (ut vulgo appellatur), id est, in qua unum extremum potest manere sine alio, non tamen e converso, est sufficiens argumentum distinctionis modalis, non tamen majoris, seu realis proprie sumptæ. Prior pars satis probata est in præcedente assertionem. Posterior probatur, quia ex hujusmodi separationem non mutua recte convincitur, eam rem, quæ potest manere destructo alio extremo, habere per se suam realitatem independentem intrinsece et enti-

tative, seu essentialiter ab illo extremo, quod destrui potest, ipsa manente; non vero potest inde concludi, aliud extremum, quod destrui potest, habere ex se propriam entitatem, quia, ut supponitur, illud extremum tale est, ut manere non possit sine altero; sed ad hoc sufficit ut sit modus ejus; imo hoc est intrinsecum, ut diximus, entitati modali, ut per se manere non possit, nec separari actu ab eo cujus est modus; ergo ex prædicta separationem non potest concludi major distinctio quam modalis. Et confirmatur; nam ita comparatur motus localis ad mobile, sessio ad sedentem, actio ad terminum, inter quæ nullus, qui recte sentiat, majorem distinctionem ponit quam modalem.

7. *Questiuncula notabilis.*—Sed quæret aliquis, esto sit vera hæc regula, quasi negativa, ex hac separationem non necessario colligi majorem distinctionem, an positiva etiam regula vera sit, ea, scilicet, quæ hoc tantum modo separabilia sunt, tantum etiam modaliter distingui, et non majori distinctionem realiter. Videtur enim incerta, atque adeo fallax talis regula; nam, licet illud solum signum non sit sufficiens argumentum majoris distinctionis, non videtur tamen signum sufficiens ad negandam majorem distinctionem. Fieri enim potest ut illa inseparabilitas, quæ est ex parte alterius extremi, non oriatur ex identitate aliqua, vel minori distinctionem, sed ex aliquo modo dependentiæ magis intrinseco et separabili. Ut, verbi gratia, subjectum et accidens ita comparantur, ut subjectum possit manere sine accidente, accidens vero non possit naturaliter manere sine subjecto, etiamsi sit res distincta ab illo. Et aliqui existimant nonnullam accidentiam, etiam si sint realiter distincta, non posse etiam supernaturaliter sine subjecto conservari, ut actus vitales, et si quæ fortasse sunt alia similia. Illa ergo positiva regula, vel falsa est, vel incerta. Respondetur, aliud esse loqui de inseparabilitate naturali, aliud vero de inseparabilitate in ordine ad potentiam Dei absolutam. Nam ex priori sola non potest sufficiens argumentum sumi in distinctionis realis propriissime et in rigore sumptæ, ut argumentum factum convincit, et exemplum de subjecto et accidente; et simile de materia, et singulis formis materialibus; materia enim potest a qualibet individua forma separari, et sine illa conservari; nulla vero talis forma potest naturaliter separari a materia, ita ut sine illa conservetur.

8. *Obviatur objecto.*—At vero, si sit